

сприяє формуванню, збереженню та зміцненню їх здоров'я, покращує фізичний розвиток, роботу нервової, серцево-судинної, дихальної та травної систем, опорно-рухового апарату, а також задовольняє природну потребу дітей у рухах, покращує самопочуття та настрій.

Література

1. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах : навчально- методичний посібник / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко. – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 128 с.

2. Вільчковський Е. С. Сюжетні заняття з фізичної культури з дітьми дошкільного віку / Е. С. Вільчковський, Г. В. Біленька, О. Л. Богініч. – К. : ІЗМН, 1996. – 76 с.

3. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч.посіб. – [2-ге вид., перероб. та доп.]. – Суми: «Університ. книга», 2008. – 428 с.

4. Сухарев А.Г. Теоретические основы гигиенического нормирования суточной активности детей и подростков / А.Г. Сухарев // Гигиенические основы физического воспитания и спорта детей и подростков. – М., 1975. – С.160-164.

УДК 159.99. 37. 032

ДОБОШ О. М., ЦІЛЬО О.В.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Міжособистісні відносини виникають і найбільш інтенсивно розвиваються в дитячому віці, оскільки з самого народження дитина живе серед людей і неминуче вступає з ними в контакт. Сьогодні освітня робота з дітьми в ЗДО спрямована на забезпечення умов, які надають дитині широкі можливості для самостійних дій з освоєння навколишнього світу. Особливого значення набуває проблема взаємодії дітей із ровесниками та дорослими. Між дітьми дошкільного віку існують доволі складні відносини. Задовго до того, як у процесі організованої вихователем спільної діяльності складуться відповідні ділові контакти, між дітьми виникають особисті відносини, що базуються на почуттях симпатії (антипатії) і визначають становлення дитячого колективу, взаємостосунки в ньому, вироблення позитивних рис у його членів, впливаючи на психологічну атмосферу у групі дошкільного закладу та настроїв вихованців.

Вивчення взаємовідносин у дітей – традиційне явище у вітчизняній та зарубіжній соціально-психологічній та педагогічній науках. Проблемами міжособистісних взаємин дітей доволі детально займалися В. Абраменкова, І. Дубровіна, М. Лісіна, В. Мухіна, Я. Коломінський, А. Пріхожан, Е. Смірнова, В. Утробіна, Д. Фельдштейн та ін. Проблему становлення взаємин дошкільників під час гри опрацьовували багато знаних психологів і педагогів: Л. Артемова, Л. Виготський, В. Воронова, Г. Григоренко, Д. Ельконін, О. Запорожець, Н. Короткова, А. Макаренко, Д. Менджерницька, О. Усова, К. Щербакова, Н. Михайленко та ін.

Дослідники В. Кисловський, Я. Коломінський, А. Кривчук, В. Мухіна, Т. Рєпіна та інші у своїх роботах довели, що протягом дошкільного віку (від 3

до 7 років) стрімко зростає структурованість дитячого колективу – одні діти стають усе більш популярними для більшості у групі, інші – все надійніше утверджуються у становищі відкинутих, знехтуваних. Зміст і обґрунтування вибору, який роблять діти, змінюється від зовнішніх рис до особистісних характеристик.

Особисті взаємовідносини істотно впливають на становлення характеру дошкільника. При правильному педагогічному керівництві цими взаєминами шляхом організації спільного життя та діяльності дітей у дошкільному закладі перші стають важливим засобом згуртування колективу та виховання взаємодопомоги між його членами.

Гуманні міжособистісні стосунки найбільш ефективно проявляються в невеликих дитячих об'єднаннях, що утворюються в основному на засадах взаємної симпатії та емоційної прихильності. У Базовому компоненті дошкільної освіти України (Освітня лінія «Дитина в соціумі») наголошено на необхідності формування соціально-комунікативної компетенції дітей старшого дошкільного віку, котра визначається як обізнаність вихованців із різними соціальними ролями: з елементарними та морально-етичними нормами міжособистісних взаємин; уміння дотримуватися їх під час спілкування, а також здатність взаємодіяти з людьми з найближчого оточення; мистецтво співпереживати, співчувати, допомагати іншим, обирати відповідні способи спілкування в різних життєвих ситуаціях [1, с. 10].

Низка авторів наголошує, що вирішальним фактором розвитку продуктивних взаємин дитини з однолітками є її успішність у спільній діяльності: ігровій або трудовій (Я. Коломінський, В. Мухіна, Т. Репіна, А. Рояк, Т. Сенько та ін.). Гра дошкільнят є багатоплановим, багатопластовим утворенням, яке породжує різні типи дитячих відносин: сюжетні (або рольові), реальні (або ділові) і міжособистісні відносини. У дошкільному віці провідною діяльністю є сюжетно-рольова гра, а спілкування стає її частиною й умовою. З точки зору Д. Ельконіна, гра є соціальною за своїм змістом, за своєю природою, за своїм походженням, тобто виникає з умов життя дитини в суспільстві» [2].

Гру також можна розглядати як своєрідну форму спілкування дорослого з дітьми, в якій дорослий одночасно є і організатором, і учасником гри. У кожній, навіть найпростішій грі, обов'язково є правила, які організують і регулюють дії дитини. Вони певним чином обмежують спонтанну, імпульсивну активність малюка, ситуативність його поведінки. Участь в іграх дітей дорослого в тій чи іншій ролі робить їх соціально багатшими як за змістом, так за різноманітністю тих соціальних дій, які виконують діти, наслідуючи дорослого. Також в іграх дорослий привертає увагу дітей до тих позитивних емоційних взаємин (ігрових і реальних), які виявив хтось з дітей під час гри, схвалює найменші прояви гуманних почуттів.

Тісно пов'язана з грою трудова діяльність дошкільника. Тут, як і в грі, вихователь є зразком для наслідування: показує не тільки прийоми роботи, але і приклад взаємодії з іншими.

Таким чином, дошкільний вік є періодом первісного становлення особистості, періодом розвитку особистісних механізмів і утворень. Основну роль в психічному розвитку, становленні особистості відіграє взаємодія дитини з соціальним оточенням, засвоєння нею досвіду дорослих в ігровій та навчальній діяльності. Тому, бажання і вміння співпрацювати, потреба в спілкуванні, соціальний статус дитини в групі – це важливі моменти, які вимагають спеціальної уваги як батьків, так і педагогів.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_Komponent – doshkilnoji _ osviti _ v_ukrajini/.

2. Психология личности и деятельности дошкольника / Под ред. А. В. Запорожца, Д.Б. Эльконина. – Москва : Просвещение, 1965. – 387 с.

УДК: 373.542:811.161.2

ЗМИКАЛО Д.Н., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.
Мукачівський державний університет

КОМПОНЕНТИ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Комуникативна компетенція як результат початкової загальної освіти - це відповідність вимогам до освоєння уявлень про способи комунікації, предметні й універсальні комуникативні дії, стійкого позитивного досвіду їх застосування та системи мотивів, відносин і цінностей комуникативної діяльності молодших школярів.

Молодший шкільний вік - це значимий етап розвитку людини. З початком навчання в школі у дитини змінюється її соціальний статус, соціальна роль. Вона починає займатися суспільно-корисною діяльністю, її дії стають соціально-значимими і їх оцінюють. Провідним видом діяльності в молодшому шкільному віці є навчальна діяльність з елементами ігрової, яка визначає розвиток всіх психічних процесів дитини, забезпечує появу основних психічних новоутворень. Змінюється пізнавальна та інтелектуальна сфера діяльності. Відбувається формування вольових якостей.

На формування комуникативної компетенції впливають особливості соціалізації молодших школярів. Вони засвоюють досвід суспільного життя і суспільних відносин, вчаться ефективно взаємодіяти один з одним. Якщо молодший школяр опанує необхідними способами взаємодії, то у нього виникає комуникативна потреба і ціннісне ставлення до комуникативної діяльності, готовність застосовувати отримані знання про комунікації. Сформованість комуникативних універсальних навчальних дій дозволить учневі вибрати і використовувати для досягнення комуникативної мети спосіб взаємодії, компонент динамічної структури діяльності, сукупність прийомів і методів діяльності, які забезпечують її результат, що і є способом діяльності.

Відмітимо способи комуникативної взаємодії молодшого школяра: монолог, діалог, полілог, повідомлення, висловлення, диспут, дискусію, виступ,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>